

បច្ចេកវិទ្យា FinTech

បច្ចេកវិទ្យា FinTech មិនមែនជាបច្ចេកវិទ្យាដែលទើបតែមានវត្តមាននាពេលបច្ចុប្បន្ននេះនោះទេ ដោយបច្ចេកវិទ្យានេះមានដំណើរវិវត្តន៍យូរណាស់មកហើយ ពោលគឺចាប់តាំងពីទសវត្សរ៍ទី ១៩ មកម៉្លេះ។ បច្ចេកវិទ្យា FinTech សំដៅដល់ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីធ្វើការកែលម្អ និងស្វ័យប្រវត្តិកម្មនៃការបញ្ជូន និងការប្រើប្រាស់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។ ជាគោល FinTech ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីជួយក្រុមហ៊ុន ម្ចាស់អាជីវកម្ម និងអ្នកប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ជាក់ស្តែង ការវិវត្តនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech ត្រូវបានបែងចែកជា ៥ ដំណាក់កាលសំខាន់ៗ ដែលដំណាក់កាលទី១ ឬ FinTech 1.0 ត្រូវបានចាប់ផ្តើមតាំងពីឆ្នាំ១៨៦៥ មកម៉្លេះ ដោយមានការបង្កើតនូវឧបករណ៍មួយដែលមានឈ្មោះថា **PEN-TELEGRAPH** សម្រាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់ហត្ថលេខាដោយធនាគារ ហើយនេះក៏ជាឆ្នាំដែលខ្សែ Transatlantic ត្រូវបានកំណត់នាំទៅរកយុគសម័យនៃការបង្កើតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបណ្តាញ និងការតភ្ជាប់ជុំវិញសកលលោកផងដែរ។ បន្ទាប់មក ក៏មានការបង្កើតនូវការផ្ទេរមូលនិធិអេឡិចត្រូនិកតាមរយៈ Telegraph & Morse code ក្នុងឆ្នាំ១៩១៨ ដោយ Fedwire ដែលនេះបានបង្កើតជាជំហានដំបូងក្នុងការបង្កើតរូបិយប័ណ្ណឌីជីថល។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៥០ មានការច្នៃប្រឌិតកំពូលមួយរបស់ FinTech មានទម្រង់ជា Diner's Card ដែលជាការបង្កើតដ៏មានភាពអស្ចារ្យដំបូងបំផុតនៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងសមត្ថភាពអាចធ្វើការទូទាត់ដោយគ្មានសាច់ប្រាក់នៅតាមភោជនីយដ្ឋាន ដែលនេះជាការត្រួសត្រាយផ្លូវសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech ផងដែរ។ បន្ទាប់មក FinTech 2.0 បានចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងការណែនាំនៃការដំឡើង Automated Teller Machine (ATM) ដោយ Barclay's ក្នុងឆ្នាំ១៩៦៧ ដោយប្រើប្រាស់ TELEX ជំនួសឱ្យ Telegraph សម្រាប់ផ្ទេរព័ត៌មានជុំវិញសកលលោក។ ទន្ទឹមនេះ ការវិវត្តនៃ FinTech ដ៏សំខាន់មួយត្រូវបានកើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧១ ជាមួយនឹងការដំឡើង NASDAQ ដែលជាទីផ្សារភាគហ៊ុនអេឡិចត្រូនិកដំបូងគេ។ NASDAQ បានផ្លាស់ប្តូរបៀបដែលការដេញថ្លៃត្រូវបានធ្វើឡើង និងបានធ្វើទំនើបកម្មដំណើរការ IPO ផងដែរ។ បន្ទាប់មក នៅឆ្នាំ១៩៧៣ ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ SWIFT ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាការអភិវឌ្ឍ FinTech ដ៏សំខាន់បំផុត ដែលនេះជាសេវាកម្មបដិវត្តន៍មួយទៀតសម្រាប់ការផ្ទេរប្រាក់នៅទូទាំងប្រទេស។ ការជំរុញការវិវត្តដ៏សំខាន់នៅក្នុង FinTech មួយទៀតនោះគឺការវិវត្តនៃ E-commerce ក្នុងអំឡុងពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ឆ្នាំ៩០ ដែលធ្វើឱ្យការពឹងផ្អែកលើហិរញ្ញវត្ថុឌីជីថលកាន់តែមានសារៈសំខាន់។ ក្រោយមកនៅឆ្នាំ១៩៩៨ PayPal ក៏បានបង្កើត និងបានក្លាយជាអ្នកត្រួសត្រាយសម្រាប់ការទូទាត់ដោយគ្មានសាច់ប្រាក់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ

វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០០៨ បាននាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងទស្សនវិស័យឆ្ពោះទៅរកវិស័យ FinTech ដែលមិនត្រឹមតែនាំទៅដល់ការអភិវឌ្ឍនៃដំណោះស្រាយបច្ចេកវិទ្យាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំង បានអនុវត្តច្បាប់តឹងរឹងទៅលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងធ្វើឱ្យពួកគេមានតម្លាភាពសម្រាប់សាធារណជនទូទៅ។ រហូតដល់ឆ្នាំ២០០៨ ការកើតឡើងនៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុបាននាំឱ្យមានតម្រូវការ និងការអភិវឌ្ឍជាច្រើន ដូចជា កំណែទម្រង់ក្រោយវិបត្តិតម្រូវឱ្យមានការរឹតបន្តឹងលើធនាគារប្រពៃណី ហើយបើកទីផ្សារថ្មី សម្រាប់សាធារណជន ដែលនេះអាចជួយកាត់បន្ថយភាពមិនទុកចិត្តរបស់សាធារណជននៅក្នុងស្ថាប័ន ហិរញ្ញវត្ថុធំៗ, ការផ្តោតសំខាន់នៃឧស្សាហកម្មនេះគឺលើការកាត់បន្ថយថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការដោយ ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា និងការមកដល់នៃបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ដូចជា P2P, Wallets, និង Bitcoins បាន នាំមកនូវភាពងាយស្រួលសម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ទូទៅ។ បន្ថែមពីនេះ តម្រូវការ និងការអភិវឌ្ឍទាំងនេះ ក៏បានបើកទំព័រថ្មីសម្រាប់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និង FinTech ហើយព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួន ២ ដែល យើងគួរតែចាប់អារម្មណ៍នោះគឺការអភិវឌ្ឍ Bitcoin ក្នុងឆ្នាំ ២០០៩ ជាប្រព័ន្ធទូទាត់រូបិយប័ណ្ណគ្រឹបតូ និង P2P ដំបូងគេក្នុងឆ្នាំ២០១១។ លោកខាងលិចបានធ្វើឱ្យមានការវិវត្តថ្មីៗជាច្រើនចាប់តាំងពីពេល នោះមក ក្នុងនោះ ក៏មាន ដូចជា BaaS, RegTech, Digital Lending, InsurTech និងផ្នែកជាច្រើន ផ្សេងទៀត។ នៅឆ្នាំ២០១៤ FinTech 3.5 បានបង្ហាញខ្លួន ដោយបានផ្លាស់ប្តូរពិភពហិរញ្ញវត្ថុ ដែល គ្រប់គ្រងដោយលោកខាងលិច និងការពង្រីកធនាគារឌីជីថលនៅជុំវិញសកលលោក ជាមួយនឹងភាព ប្រសើរឡើងនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលនេះ គឺផ្តោតលើអាកប្បកិរិយារបស់អ្នក ប្រើប្រាស់ និងរបៀបដែលពួកគេចូលប្រើអ៊ីនធឺណិតនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ជាឧទាហរណ៍ នៅក្នុងប្រទេសចិន និងប្រទេសឥណ្ឌា គឺជាទីផ្សារដែលពុំអាចតាមទាន់កម្រិតអភិវឌ្ឍន៍ដូចនឹងបស្ចិម ប្រទេសទាក់ទងនឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធនាគាររូបវន្ត ដោយហេតុនេះទើបធ្វើឱ្យពួកគេប្រើប្រាស់ FinTech បង្កើតជាឱកាសថ្មីនៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ដោយផ្តោតលើហិរញ្ញវត្ថុឌីជីថល ជាក់ស្តែង ដូចជា កម្មវិធីហិរញ្ញវត្ថុដោយក្រុមហ៊ុន IT របស់ឥណ្ឌា m-Pesa និង Alipay នៅក្នុងប្រទេសចិន។ ការវិវត្តឥតឈប់ឈរទាំងនេះបានធ្វើឱ្យបច្ចេកវិទ្យា FinTech កាន់តែរីកធំឡើង ដែលនៅឆ្នាំ២០១៨ FinTech 4.0 ក៏ចាប់ផ្តើមដំណើរការ ដោយបានទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីការវិវត្តយ៉ាងឆាប់រហ័ស នៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដូចជា Blockchain, Cloud, BaaS, PaaS និង IaaS ជាដើម ដើម្បីពង្រីក វិសាលភាពរបស់ខ្លួនឱ្យទៅកាន់មួយកម្រិតទៀត។ ប្រទេសឥណ្ឌាជាប្រទេសឈានមុខគេមួយ ដោយ យក UPI Payment Stack ទៅកាន់ទីផ្សារសកលលោក ហើយរហូតមកដល់ពេលនេះប្រទេស ចំនួន ១១ កំពុងប្រើប្រាស់ UPI សម្រាប់ការទូទាត់តាមឌីជីថល ហើយបទប្បញ្ញត្តិជាច្រើនក៏ត្រូវបាន អនុវត្តនៅក្នុងកន្លែងផ្តល់ប្រាក់កម្ចីដើម្បីការពារសាធារណជន។

I. ប្រភេទសំខាន់ៗនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech

បច្ចេកវិទ្យា FinTech បានធ្វើឱ្យមានបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងបានផ្លាស់ប្តូរ វិធីដែលអតិថិជនមានទំនាក់ទំនងជាមួយផលិតផល និងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗផងដែរ។ ការអភិវឌ្ឍ

នៅក្នុងវិស័យ FinTech និងការរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងវិស័យនេះ បានបង្កើតជាប្រភេទ FinTech ថ្មីៗជាច្រើន។ ខាងក្រោមនេះ នឹងបង្ហាញពីប្រភេទសំខាន់ៗមួយចំនួននៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech៖

● **Blockchain**

Blockchain គឺមានភាពពេញនិយមខ្លាំងក្នុងចំណោមប្រភេទ FinTech ផ្សេងៗទៀត។ Blockchain បង្កើនប្រតិបត្តិការ Peer to Peer ដោយប្រើប្រាស់កិច្ចសន្យាវេន្តាត និងក្បួនដោះស្រាយការឯកភាពគ្នា (Consensus Algorithms) ដើម្បីបង្កើនកំណើននៃសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ។ បន្ថែមពីនេះ Blockchain ផ្តល់ឱ្យនូវកំណត់ត្រាដែលអាចមើលឃើញជាលក្ខណៈឯកជន សុវត្ថិភាព និងតម្លាភាពបន្ថែមទៀត ទាក់ទងនឹងប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលនេះជួយការពារហានិភ័យទិន្នន័យក្លែងក្លាយ និងការបន្លំនានា។

● **Reg Tech**

នៅក្នុងយុគសម័យឌីជីថល បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗជាច្រើនកំពុងលេចរូបរាងឡើង និងមានការវិវត្តទៅមុខ ឥតឈប់ឈរ ដែលធ្វើឱ្យនិយ័តករក៏កំពុងមមាញឹកដូចគ្នាក្នុងការបង្កើតច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលមាន ប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍សាធារណជន និងជំរុញការច្នៃប្រឌិតថ្មី។ នៅពេលដែលច្បាប់ ឬបទប្បញ្ញត្តិមានការផ្លាស់ប្តូរ និងរីកចម្រើន ក្រុមហ៊ុន ឬអាជីវកម្មនានាបានព្យាយាមបំពេញនូវតម្រូវការ ទាំងនោះ ដែលធ្វើឱ្យប្រភេទមួយនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech ដែលគេស្គាល់ថាជា Reg Tech គឺជា ដំណោះស្រាយដ៏ល្អមួយសម្រាប់តម្រូវការទំនើបកម្មនៃការអនុលោមតាមច្បាប់ និងកំពុងមានភាព ពេញនិយមនៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ Regulatory technology ឬ Reg Tech គឺជាបច្ចេកវិទ្យាមួយ ដែលកំពុងរីកចម្រើន និងត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីជួយសម្រួល និងកែលម្អប្រតិបត្តិការអនុលោមតាម ច្បាប់ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ប្រសិទ្ធភាព សន្សំសំចៃ និងងាយស្រួលយល់។ Reg Tech ផ្តល់ឱ្យនូវ ការរាយការណ៍ដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដែលធ្វើឱ្យការប្រមូលទិន្នន័យ និងការបញ្ជូនប្រព្រឹត្តិទៅបានដោយ ស្វ័យប្រវត្តិ ក៏ដូចជាប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនសិក្សា និងការវិភាគទិន្នន័យ ដើម្បីស្វែងរក និងការពារសកម្មភាព គួរឱ្យសង្ស័យ, ការពារ និងកំណត់អត្តសញ្ញាណមនុស្សឱ្យបានត្រឹមត្រូវក្នុងប្រតិបត្តិការឌីជីថល, គ្រប់គ្រងហានិភ័យ, ត្រួតពិនិត្យប្រតិបត្តិការទូទាត់ និងបំពេញតម្រូវការបទប្បញ្ញត្តិទាន់ពេលវេលា។ ដូច្នេះ ប្រភេទនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech មួយនេះគឺជាដៃគូដែលមិនអាចខ្វះបានសម្រាប់ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ហើយគេជឿថាបច្ចេកវិទ្យានេះនឹងពង្រីកសក្តានុពលរបស់ខ្លួននៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗទៀត បន្ទាប់ពី វិស័យហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។

● **Insur Tech**

ប្រភេទមួយទៀតនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech នោះគឺ Insur Tech ដែលសំដៅដល់ការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីកែលម្អ និងស្វ័យប្រវត្តិកម្មឧស្សាហកម្មធានារ៉ាប់រងបែបប្រពៃណី។ Insur Tech បានផ្លាស់ប្តូរបន្តិចម្តងៗពីរបៀបដែលក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងបម្រើសេវាកម្មធានារ៉ាប់រង ដោយក្រុមហ៊ុន

បានប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលថ្មីៗជាច្រើន ដើម្បីផ្តល់ជូនអតិថិជន និងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេនូវ បទពិសោធដ៏អស្ចារ្យនៅក្នុងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេ។ Insur Tech ជំរុញឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងភាពងាយស្រួលនៅក្នុងឧស្សាហកម្មនេះ ដោយផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ទាំងអ្នកផ្តល់សេវា ធានារ៉ាប់រង និងអតិថិជន។ តាមរយៈការធ្វើឱ្យមានដំណើរការចុះឈ្មោះ និងការទទួលបានសេវាធានា រ៉ាប់រងមួយចំនួនទៀតដោយស្វ័យប្រវត្តិ, ការកែលម្អភាពត្រឹមត្រូវនៃការវាយតម្លៃហានិភ័យ និងការ ផ្តល់ជូននូវការធានារ៉ាប់រងដែលសមស្រប Insur Tech បានកែប្រែទិដ្ឋភាពឧស្សាហកម្មធានារ៉ាប់រង ដោយបានបំពេញតាមតម្រូវការ និងការរំពឹងទុករបស់អតិថិជនដែលកំពុងមានការវិវត្ត។

● **Mobile Payments**

នាពេលបច្ចុប្បន្ន មានកម្មវិធីទូទាត់តាមទូរសព្ទជាច្រើនដែលកំពុងមានការពេញនិយម ដោយ ទាំងបុគ្គល និងអាជីវកម្មកំពុងប្រើប្រាស់កម្មវិធីទាំងនោះ ដើម្បីផ្ទេរ និងទូទាត់ប្រាក់ ដែលកម្មវិធីទាំងនោះ មានដូចជា Google Pay, PayPal, Apple Pay, Paytm, PhonePe និង Venom ជាដើម។ កម្មវិធី ទូទាត់តាមទូរសព្ទកាន់តែមានភាពពេញនិយម និងទទួលបានការទទួលស្គាល់យ៉ាងខ្លាំងនៅអំឡុងពេល និងក្រោយពេលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលធ្វើឱ្យវិធីទូទាត់នេះក្លាយជាវិធីទូទាត់ពេញនិយមកម្រិតសកល ផងដែរ។ កម្មវិធីទូទាត់តាមទូរសព្ទជួយអ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងការទិញទំនិញកាន់តែមានភាពងាយស្រួល ជាងមុន ដែលនេះមិនត្រឹមតែជួយពួកគេឱ្យអាចទូទាត់វិក្កយបត្ររបស់ពួកគេ តាមរយៈទូរសព្ទចល័ត របស់ពួកគេពីគ្រប់ទិសទីលើសកលលោកប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏រួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធ្វើឱ្យវិស័យ E-commerce លេចរូបរាង និងរីកចម្រើនទៅមុខ។

● **Personal Finance Management ឬ Wealth Tech**

ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួនគឺជាប្រភេទនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech មួយដែលផ្តោតលើការ បង្កើនការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិ និងការអនុវត្តអាជីវកម្មវិនិយោគលក់រាយ ដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីបង្កើន និងផ្តល់ប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាពជាងមុន។ ដំណោះស្រាយឌីជីថលបែបនេះត្រូវបានអនុវត្ត ដើម្បីបង្កើនដំណោះស្រាយដែលមានស្រាប់ និងបង្កើត ដំណោះស្រាយថ្មីមួយដែលងាយស្រួលសម្រាប់វិនិយោគិន។ ជាក់ស្តែង កម្មវិធីដូចជា Goodbudget, Investing.com និង Monie ជាដើម គឺជាប្រភេទនៃកម្មវិធីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួនដែលមាននៅលើ ទីផ្សារ ហើយគោលបំណងនៃកម្មវិធីទាំងនេះគឺផ្តោតលើដំណើរការវិនិយោគ និងជួយឱ្យវិនិយោគិន មានភាពងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេ។

II. កត្តាសំខាន់ៗដែលរួមចំណែកក្នុងការជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ បច្ចេកវិទ្យា FinTech មានការអភិវឌ្ឍយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយយោងតាមរបាយការណ៍របស់ EY FinTech ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ បានបង្ហាញថា ការទទួលយក

សេវាកម្ម FinTech ជាសកលបានផ្លាស់ប្តូរពី ១៦% ក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ដល់ ៦៤% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩។ តួលេខនេះបង្ហាញពីការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំងនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech និងការទទួលបានការទទួលស្គាល់ពីសក្តានុពលនៃបច្ចេកវិទ្យានេះនៅក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មការផ្តល់សេវាហិរញ្ញវត្ថុពីសំណាក់សាធារណជន, ម្ចាស់អាជីវកម្ម និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ។ ដូច្នេះ ក្រៅពីសក្តានុពលនៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech ខាងក្រោមនេះនឹងបង្ហាញពីកត្តាសំខាន់ៗមួយចំនួនបន្ថែមទៀត ដែលរួមចំណែកក្នុងការជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ៖

● **ការផ្លាស់ប្តូរនៃតម្រូវការ និងការរំពឹងទុករបស់អតិថិជន**

ជាមួយនឹងភាពជឿនលឿននៃបច្ចេកវិទ្យា បានធ្វើឱ្យតម្រូវការរបស់អតិថិជនសម្រាប់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលផ្តល់ដោយប្រព័ន្ធធនាគារប្រពៃណីបានផ្លាស់ប្តូរ ហើយការផ្លាស់ប្តូរនៃតម្រូវការ និងការរំពឹងទុករបស់អតិថិជនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមូលហេតុស្នូលមួយនៃការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុបានបង្កើនការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា FinTech នៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់អតិថិជន ដូចជា ផ្តល់ឱ្យនូវភាពងាយស្រួល តាមរយៈថ្នាលឌីជីថល ដែលអតិថិជនអាចទទួលបានសេវាហិរញ្ញវត្ថុពីគ្រប់ទីកន្លែងដោយមិនចាំបាច់ទៅកាន់ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ដូចជាតាមរយៈកម្មវិធីទូរស័ព្ទ ដែលអ្នកប្រើប្រាស់អាចអនុវត្តមុខងារធនាគារជាច្រើនដូចជា ការទូទាត់វិក្កយបត្រ, ការត្រួតពិនិត្យប្រាក់បញ្ញើ, សមតុល្យគណនី, របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រតិបត្តិការផ្សេងទៀតជាច្រើន ដោយមិនចាំបាច់ទៅធនាគារដោយផ្ទាល់ឡើយ។

● **ផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩**

វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងលើអាកប្បកិរិយារបស់អ្នកប្រើប្រាស់ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការទូទាត់ ដែលនេះបានជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងលើវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។ នៅក្នុងអំឡុងនិងក្រោយពេលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ មនុស្សចាប់ផ្តើមមានតម្រូវការសេវាធនាគារតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត, ការទូទាត់តាមទូរសព្ទ, កាបូបឌីជីថល និងសេវាហិរញ្ញវត្ថុឌីជីថលកាន់តែច្រើន។ ដូច្នេះ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការនេះ និងរក្សាភាពប្រកួតប្រជែងរបស់ខ្លួននៅក្នុងទីផ្សារ ក៏ដូចជាដើម្បីអាចបន្តផ្តល់សេវាហិរញ្ញវត្ថុទៅដល់អតិថិជននៅក្នុងអំឡុងពេលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុចាំបាច់ពន្លឿនការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន ដោយចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល និងដំណោះស្រាយ FinTech នានា នៅក្នុងដំណើរការផ្តល់សេវាហិរញ្ញវត្ថុ និងនៅក្នុងដំណើរការបំពេញការងារផ្ទាល់នៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន។

● **ភាពជឿនលឿននៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល**

នាពេលបច្ចុប្បន្ន បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលមានការវិវត្តឥតឈប់ឈរ និងកំពុងមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ជាក់ស្តែងបច្ចេកវិទ្យា 5G, អ៊ីនធឺណិតនៃវត្ថុ, Blockchain, បញ្ញាសិប្បនិម្មិត, ទិន្នន័យធំ

ជាដើម ដែលការរីកចម្រើននេះបានបើកឱកាស និងលទ្ធភាពថ្មីបន្ថែមដល់ការផ្លាស់ប្តូរវិធីដែលវិស័យ ហិរញ្ញវត្ថុកំពុងដំណើរការ។ បន្ថែមពីនេះ ការអភិវឌ្ឍនៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលទាំងនេះ មិនត្រឹមតែផ្តល់ នូវអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនឱ្យស្ថាប័ន ឬអាជីវកម្មនានាប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏ជួយឱ្យក្រុមហ៊ុន FinTech អាចបង្កើតជាដំណោះស្រាយហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន ដើម្បីផ្តល់ឱ្យស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធ្វើឱ្យសេវាហិរញ្ញវត្ថុ កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព, ងាយស្រួល, សុវត្ថិភាព និងរហ័ស។ ដូច្នោះ ដោយសារភាពជឿនលឿននៃ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលទាំងនេះ ទើបយើងឃើញមានវត្តមាននៃកាបូបឌីជីថល, ធនាគារចល័ត, ធនាគារ ឌីជីថល, កម្មវិធីធនាគារ, កម្មវិធីទូទាត់តាមទូរសព្ទ និងកម្មវិធីហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត ដែលកម្មវិធីទាំង នេះកំពុងមានកំណើននៃការប្រើប្រាស់ពីសាធារណជន និងបានក្លាយជាភាពចាំបាច់មួយនៅក្នុងការ រស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ដែលពួកគាត់ប្រើប្រាស់ដើម្បីទូទាត់វិក្កយបត្រ, ទិញទំនិញ, ផ្ញើប្រាក់ទៅសាច់ញាតិ ឬ មិត្តភក្តិ, សន្សំ និងវិនិយោគជាដើម។

III. អត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗពីការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា FinTech

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ វត្តមាន និងការរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ឬ FinTech បានធ្វើឱ្យវិស័យហិរញ្ញវត្ថុមានការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើន។ បច្ចេកវិទ្យា FinTech បានជួយឱ្យការ ផ្តល់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ងាយស្រួលប្រើប្រាស់ និងមានសុវត្ថិភាព។ បច្ចេកវិទ្យា នេះបានបង្កើតជាកម្មវិធីទូទាត់ប្រាក់តាមទូរសព្ទ, ធនាគារឌីជីថល, ជួយក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មសេវា ធានារ៉ាប់រង និងផ្តល់ឱ្យនូវដំណោះស្រាយហិរញ្ញវត្ថុថ្មីៗជាច្រើន ដែលនេះបានផ្លាស់ប្តូរការរស់នៅ ប្រចាំថ្ងៃរបស់មនុស្ស និងរបៀបដែលបុគ្គល ក៏ដូចជាម្ចាស់អាជីវកម្មគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេ។ ខាងក្រោមនេះ នឹងបង្ហាញពីអត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗមួយចំនួនពីការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា FinTech៖

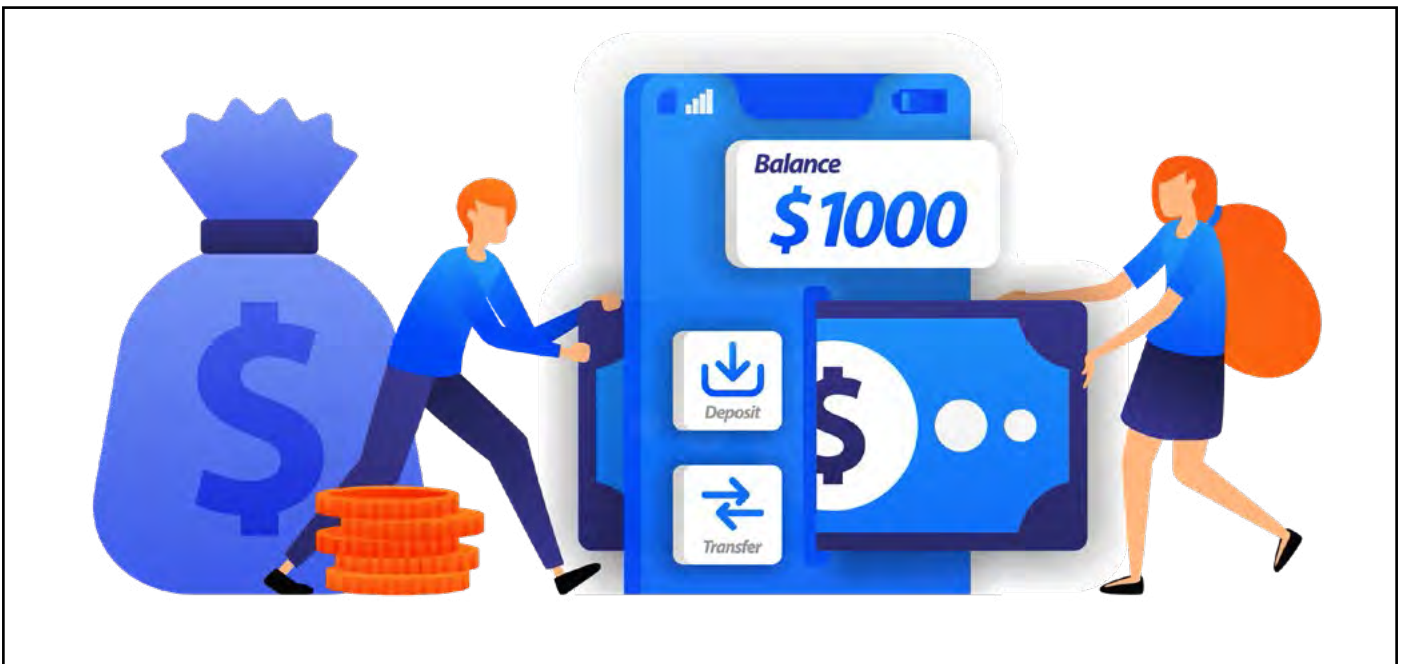
● កាត់បន្ថយការចំណាយ

ការកាត់បន្ថយចំណាយ គឺជាអត្ថប្រយោជន៍ដ៏ធំបំផុតមួយដែលអាជីវកម្ម និងអ្នកប្រើប្រាស់ ទទួលបានពីបច្ចេកវិទ្យា FinTech ដោយហេតុថាជាទូទៅ បច្ចេកវិទ្យានេះផ្តល់ថ្លៃសេវាទាបជាងបើ ប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រភេទផ្សេងទៀតនៃសេវាហិរញ្ញវត្ថុបែបប្រពៃណី ក៏ដូចជាធ្វើឱ្យលទ្ធភាពផ្តល់សេវា ធនាគារ ឬសេវាហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ និងជម្រើសវិនិយោគមានកាន់តែច្រើន និងប្រសើរឡើងសម្រាប់អ្នក ប្រើប្រាស់។ បច្ចេកវិទ្យានេះមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបំពេញការងារជាច្រើនដោយស្វ័យប្រវត្តិ ជាក់ស្តែង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន ដោយបច្ចេកវិទ្យា FinTech ធ្វើឱ្យការងារនេះទាមទារវត្តមានមនុស្ស តិចជាងមុន ដែលនេះជួយកាត់បន្ថយការចំណាយលើបុគ្គលិកក្នុងការបម្រើអតិថិជន និងអាចឱ្យបុគ្គលិក មានពេលកាន់តែច្រើនសម្រាប់បំពេញការងារដែលចាំបាច់, ទាមទារការច្នៃប្រឌិត និងការសម្រេចចិត្តខ្ពស់។

● ងាយស្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់

អត្ថប្រយោជន៍បន្ទាប់នៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់នោះ គឺការផ្តល់ឱ្យនូវភាពបត់បែន និងភាពងាយស្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់សេវាហិរញ្ញវត្ថុនានា។ កាលពីមុន សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើឡើងនៅទីតាំងផ្ទាល់ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះសកម្មភាពទាំងនោះអាចធ្វើឡើងនៅលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតបាន ដែលនេះមានន័យថាអតិថិជនអាចធ្វើសកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុពីគ្រប់ទិសទី និងគ្រប់ពេលវេលាដោយគ្មានការរឹតត្បិតឡើយ។ ជាក់ស្តែង បច្ចេកវិទ្យានេះបានជួយឱ្យការទូទាត់អាចដំណើរការបានលឿន និងងាយស្រួលជាងមុន ដោយតាមរយៈការបង្កើតឱ្យមានជាកម្មវិធីធនាគារ និងកម្មវិធីទូទាត់តាមទូរសព្ទជាច្រើន ដែលជួយអ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងការទិញទំនិញកាន់តែមានភាពងាយស្រួលនិងរហ័សជាងមុន ដោយមិនចាំបាច់ទៅទីតាំងផ្ទាល់។

● ជួយឱ្យការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព

បច្ចេកវិទ្យា FinTech ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អ្នកប្រើប្រាស់ជាមួយនឹងបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលទំនើប ដើម្បីគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីកម្មវិធីថវិកាដែលតាមដានការ ចំណាយ រហូតដល់មានជា Robo Advisors ដែលជួយរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគដោយស្វ័យប្រវត្តិ ផងដែរ។ តាមរយៈ Robo Advisors ថ្នាលឌីជីថលនេះផ្តល់ឱ្យនូវការរៀបចំគណនីដ៏ងាយស្រួល, ការធ្វើផែនការគោលដៅជីវិត, ការផ្តល់សេវាកម្មគណនី និងការគ្រប់គ្រង Portfolio ។ លើសពីនេះ បច្ចេកវិទ្យានេះក៏ផ្តល់ជូននូវមុខងារសុវត្ថិភាព ការអប់រំដ៏ទូលំទូលាយ និងតម្លៃទាបផងដែរ។

● បង្កើនបរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងប្រទេស

វត្តមាននៃបច្ចេកវិទ្យា FinTech និងប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតបានរួមចំណែកធ្វើឱ្យការផ្តល់ និងការ ទទួលបានសេវាហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ ដូចជា ការទូទាត់, ការសន្សំ, ឥណទាន និងការធានារ៉ាប់រង មានភាព ប្រសើរឡើងយ៉ាងរហ័ស និងមានអ្នកប្រើប្រាស់ច្រើនជាងមុន ជាក់ស្តែងយោងតាមរបាយការណ៍របស់ ធនាគារពិភពលោកបានបង្ហាញថា នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ប្រជាជនប្រមាណ ៧១% មានគណនី ធនាគារនៅក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ដែលតួលេខនេះបង្ហាញពីកំណើននៃអ្នកប្រើប្រាស់គណនីធនាគារ បើ ប្រៀបធៀបនឹងមួយទសវត្សរ៍មុន ដែលមានប្រជាជនត្រឹមតែ ៤២% ប៉ុណ្ណោះមានគណនីធនាគារ។ បច្ចេកវិទ្យានេះ និងប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតបានជួយពង្រីកវិសាលភាពនៃសេវាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានជួយឱ្យ មនុស្សជាច្រើននៅគ្រប់តំបន់អាចទទួលបានសេវាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយនេះមិនត្រឹមតែជួយបង្កើនបរិយាបន្ន ហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងប្រទេសប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏បានជួយចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការជំរុញកំណើន សេដ្ឋកិច្ចជាតិផងដែរតាមរយៈការផ្តល់ឱកាសសម្រាប់មនុស្សជាច្រើនមានលទ្ធភាពទទួលបានសេវា

ហិរញ្ញវត្ថុផ្លូវការ ដូចជា ការសន្សំ ឥណទាន និងការធានារ៉ាប់រង ដែលជួយឱ្យពួកគេអាចចេញពីភាពក្រីក្រ និងអាចចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាកាត់បន្ថយវិសមភាពសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ។

IV. តួនាទីរបស់បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុដល់វិស័យសំខាន់ៗ

បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុគឺជាបច្ចេកវិទ្យាមួយដែលកំពុងមានការវិវត្តខ្លាំងបំផុត ហើយក៏ជាបច្ចេកវិទ្យាមួយដែលបានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនូវរបៀបរបបនៃការរស់នៅ និងជាពិសេសគឺការប្រកបអាជីវកម្មនៅក្នុងវិស័យនានា។ ដំណោះស្រាយរបស់បច្ចេកវិទ្យា FinTech បានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការវិវត្តនៃវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការជួយបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងបើកឱកាសថ្មីៗសម្រាប់កំណើន និងការអភិវឌ្ឍដល់វិស័យសំខាន់ៗផ្សេងៗទៀត។ ខាងក្រោមនេះ នឹងបង្ហាញពីតួនាទីរបស់បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងវិស័យសំខាន់ៗ៖

► វិស័យពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក

វត្តមានរបស់ FinTech បានជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់ឧស្សាហកម្មដំណើរការការទូទាត់ ដោយបច្ចេកវិទ្យានេះបានធ្វើឱ្យមានភាពងាយស្រួល និងបានផ្តល់ឱកាសថ្មីៗជាច្រើនសម្រាប់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក ដែលទាក់ទងនឹងការទូទាត់ហិរញ្ញវត្ថុជាមួយអតិថិជន។ FinTech បានជួយឱ្យការធ្វើពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកទទួលបានជោគជ័យនៅក្នុងទីផ្សារសកល ដោយអ្នកប្រើប្រាស់ពុំចាំបាច់ត្រូវប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គភូមិសាស្ត្រ ដែលអាចឱ្យពួកគេធ្វើការទិញទំនិញ និងលក់ទំនិញបានស្ទើរតែគ្រប់ប្រទេស។ បន្ថែមពីនេះ បច្ចេកវិទ្យានេះក៏ជួយកាត់បន្ថយពេលវេលាក្នុងការទូទាត់ ដែលធ្វើឱ្យការទូទាត់ថ្លៃទំនិញមានភាពរហ័សជាងមុន និងធ្វើឱ្យប្រតិបត្តិការទិញទំនិញអនឡាញកាន់តែមានភាពងាយស្រួលមួយកម្រិតទៀត ដែលនេះរួមចំណែកធ្វើឱ្យការធ្វើពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកមានការពេញនិយម និងទទួលបានការគាំទ្រច្រើនពីសាធារណជន។

► **វិស័យធានារ៉ាប់រង**

វិស័យធានារ៉ាប់រងក៏ទទួលបានឥទ្ធិពលពីបច្ចេកវិទ្យា FinTech ថ្មីៗ មិនខុសពីវិស័យផ្សេងៗផងដែរ ដោយបច្ចេកវិទ្យានេះមានសក្តានុពលក្នុងការផ្លាស់ប្តូររបៀប ដែលក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងវាយតម្លៃពី ហានិភ័យសម្រាប់ផលិតផលធានារ៉ាប់រង និងផ្តល់សេវាជូនអតិថិជន ដែលនេះធ្វើឱ្យបទពិសោធន៍ អតិថិជនកាន់តែប្រសើរឡើងនៅពេលអតិថិជនមកសាកសួរពីសេវាកម្មរបស់ពួកគេ។ បន្ថែមពីនេះ បច្ចេកវិទ្យា FinTech អាចជួយឱ្យក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងអាចដំណើរការសំណងរបស់អតិថិជនកាន់តែមាន ប្រសិទ្ធភាព និងមានដំណើរការលឿនជាងមុន ខណៈពេលដែលកាត់បន្ថយការចំណាយប្រតិបត្តិការ ផងដែរ។ ដោយមានជំនួយពីបច្ចេកវិទ្យា FinTech ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងនានាអាចទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ ពីឧបករណ៍វិភាគទិន្នន័យប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ដើម្បីទទួលបានការយល់ដឹងអំពីអាកប្បកិរិយា របស់អតិថិជន និងប្រើប្រាស់ទិន្នន័យនេះ ដើម្បីកែលម្អការរចនាផលិតផល។ ដំណោះស្រាយ FinTech បានបើកឱកាសថ្មីៗជាច្រើនដល់វិស័យធានារ៉ាប់រង ដូចជា វេទិកាឌីជីថល Full-stack ដែលផ្តល់នូវ បទពិសោធន៍មួយពេញលេញ និងស្របតាមតម្រូវការរបស់អតិថិជន ក៏ដូចជាធ្វើឱ្យដំណើរការនៃការ ទទួលបានសេវាធានារ៉ាប់រងមានភាពឆាប់រហ័ស និងត្រឹមត្រូវ។

► **វិស័យធនាគារ**

វិស័យធនាគារជាវិស័យមួយដែលទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនពីបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដោយ តាមរយៈការប្រើប្រាស់ដំណោះស្រាយ FinTech ធនាគារអាចផ្តល់ជូននូវសេវាកម្មដែលងាយស្រួល ប្រើប្រាស់ និងមានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន ដូចជា ធនាគារចល័ត, ការគ្រប់គ្រងគណនីអនឡាញ និង សេវាកម្មអតិថិជនដោយស្វ័យប្រវត្តិជាដើម។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះមិនត្រឹមតែបង្កើនបទពិសោធន៍របស់ អតិថិជនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងអនុញ្ញាតឱ្យធនាគារអាចធ្វើប្រតិបត្តិការកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព, កាត់បន្ថយការចំណាយ និងបង្កើនលទ្ធភាពរបស់ពួកគេ។ លើសពីនេះ បច្ចេកវិទ្យានេះបានអនុញ្ញាត ឱ្យធនាគារផ្តល់ជូននូវផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួនបន្ថែមទៀត ចាប់ពីជម្រើសប្រាក់កម្ចីតាមតម្រូវការ រហូតដល់ការពិគ្រោះទាក់ទងនឹងការវិនិយោគ ដែលតម្រូវតាមតម្រូវការរបស់អតិថិជន។ ដូច្នេះ ភាព ជឿនលឿននៃបច្ចេកវិទ្យាទាំងនេះនឹងធ្វើឱ្យបទពិសោធន៍ធនាគារកាន់តែមានភាពទំនើប និងមាន ប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អតិថិជន។

► **វិស័យសុខាភិបាល**

បច្ចេកវិទ្យា FinTech រួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការធ្វើទំនើបកម្មនៅក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ដោយបច្ចេកវិទ្យានេះបាននាំមកនូវគំរូសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុថ្មី ដែលមានភាពប្រសើរឡើងទៅក្នុងវិស័យ នេះ។ ជាមួយនឹងដំណោះស្រាយ FinTech អ្នកផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពអាចផ្តល់សេវាចេញវិក្កយបត្រ ប្រកបដោយតម្លាភាព និងមានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន ដែលកាត់បន្ថយភាពស្មុគស្មាញសម្រាប់អ្នកជំងឺ និងកាត់បន្ថយករណីក្លែងបន្លំ។ លើសពីនេះ FinTech ធ្វើឱ្យការគ្រប់គ្រងការទាមទារធានារ៉ាប់រង

សុខភាពកាន់តែប្រសើរ និងជួយសម្រួលដល់ការទូទាត់សម្រាប់ទាំងអ្នកជំងឺ និងអ្នកផ្តល់សេវា។ បច្ចេកវិទ្យា FinTech ក៏បានពង្រីកវិសាលភាពរបស់ខ្លួនដល់ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានថែទាំសុខភាព ដោយផ្តល់ជូននូវដំណោះស្រាយ ដូចជា ប្រាក់កម្ចីសុខភាព និងផែនការទូទាត់ដែលអាចបត់បែនបាន។ សេវាកម្មទាំងនេះអាចឱ្យអ្នកជំងឺគ្រប់គ្រងការចំណាយលើការថែទាំសុខភាពរបស់ពួកគេកាន់តែមាន ប្រសិទ្ធភាព និងធានាលទ្ធភាពទទួលបានការព្យាបាលចាំបាច់។

V. FinTech ក្នុងបរិបទសកល

ក្នុងរយៈពេលមួយទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ វឌ្ឍនភាពនៃបច្ចេកវិទ្យា និងការច្នៃប្រឌិតបានជំរុញ វិស័យ FinTech ជាខ្លាំង ដែលបានធ្វើឱ្យបច្ចេកវិទ្យានេះក្លាយជាបច្ចេកវិទ្យាឈានមុខមួយនៅក្នុងវិស័យ ហិរញ្ញវត្ថុ។ ក្នុងអំឡុងពេលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បច្ចេកវិទ្យា FinTech គឺជាបច្ចេកវិទ្យាមួយដែលទទួល បានប្រជាប្រិយភាពខ្លាំង និងរីកលូតលាស់លើសពីការរំពឹងទុក ព្រមទាំងបានរៀបចំអនាគតថ្មីសម្រាប់ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ។ បន្ថែមពីនេះ ការធ្វើឱ្យជីវចម្រើនលូតលាស់បានបង្កើតឱកាសជាច្រើនក្នុងការកសាង សេវាហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ កំណើនយ៉ាងឆាប់រហ័សទាំងនេះ បានជំរុញការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំងដល់វិស័យធនាគារ, ជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល, ផ្លាស់ប្តូរ ចំណូលចិត្តអតិថិជន និងការបង្កើនការគាំទ្រពីវិនិយោគិន និងនិយ័តករ។ មកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ FinTech បានវិវត្តខ្លួនយ៉ាងរហ័សលើផ្នែកមួយចំនួននៃសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុជាមួយនឹងសំណើតម្លៃប្រកបដោយភាព ច្នៃប្រឌិត, ភាពខុសគ្នា, ផ្តោតលើអតិថិជន, គំរូអាជីវកម្មដែលសហការគ្នា និងក្រុមដែលមានជំនាញ និងហ្វឹសហ្វឺន។ ទន្ទឹមនេះ គិតត្រឹមខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ការធ្វើប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ FinTech ជាសាធារណៈមានចំនួនប្រមាណ **៥៥០ប៊ីលានដុល្លារ** ដែលកើនឡើង ២ ដងធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៩។ លើសពីនេះ គិតត្រឹមរយៈពេលដូចគ្នានេះ មានក្រុមហ៊ុន FinTech ប្រមាណ **២៧២** មានតម្លៃសរុប ប្រមាណ **៩៣៦ប៊ីលានដុល្លារ** កើនឡើង ៧ដងនៃក្រុមហ៊ុនចំនួន **៣៩** ដែលមានតម្លៃត្រឹម **១ប៊ីលានដុល្លារ** ឬច្រើនជាងនេះកាលពី ៥ឆ្នាំមុន។

VI. ករណីសិក្សា

» ប្រទេសសហរដ្ឋអាមេរិក

បច្ចេកវិទ្យា FinTech គឺជាបច្ចេកវិទ្យាមួយកំពុងរីកចម្រើនខ្លាំងបំផុតនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានធ្វើការផ្លាស់ប្តូររបៀបដែលប្រជាជនរបស់ពួកគេគ្រប់គ្រង និងធ្វើប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ។ យើងសង្កេតឃើញថា វិស័យនេះបានឈានចូលទៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកជាយូរមកហើយ ចាប់តាំងពី ការបង្កើតនៃថ្នាលប្រតិបត្តិការ PayPal នៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ មកម៉្លេះ។ គិតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ឧស្សាហកម្ម FinTech របស់សហរដ្ឋអាមេរិកមានតម្លៃរហូតដល់ប្រមាណ **៤ទ្រីលានដុល្លារ** ឯណោះ។ ការកើនឡើងយ៉ាងគំហកនេះគឺនៅពេលដែលតម្រូវការរបស់មនុស្សក្នុងការចូលប្រើប្រាស់ផលិតផល និងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែទូលំទូលាយ ហើយក្រុមហ៊ុន FinTech របស់អាមេរិកអាចបំពេញតម្រូវការ

ទាំងនេះបាន ដោយផ្តល់នូវមធ្យោបាយងាយស្រួលជាងមុនក្នុងការទិញអចលនទ្រព្យ ធ្វើប្រាក់ ទូទាត់ វិក្កយបត្រ និងសេវាកម្មសំខាន់ៗទៀតនៅក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ។ ខាងក្រោមនេះជាកត្តាសំខាន់ៗ មួយចំនួនដែលធ្វើឱ្យសហរដ្ឋអាមេរិកមានការរីកចម្រើនខ្លាំងផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា FinTech៖

➤ **ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីបច្ចេកវិទ្យាខ្លាំង និងមានការវិនិយោគខ្ពស់**

➔ **Innovation Hubs**៖ នៅក្នុង Silicon Valley, New York និងមជ្ឈមណ្ឌលបច្ចេកវិទ្យាផ្សេងទៀត នៅសហរដ្ឋអាមេរិក គឺមានការជំរុញខ្លាំងឱ្យមានវប្បធម៌នៃការច្នៃប្រឌិតជាមួយនឹងការប្រមូលផ្តុំ នៃក្រុមហ៊ុនបច្ចេកវិទ្យា, ការចាប់ផ្តើមអាជីវកម្ម, ការបង្កើតទេពកោសល្យបច្ចេកវិទ្យា, ការបំពាក់ នូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាទំនើប, ការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិតយ៉ាងទូលំទូលាយ, កម្រិតនៃ ការជ្រៀតចូលស្ថាពរខ្ពស់ និងធនធានកុំព្យូទ័រដ៏រឹងមាំ ដែលទាំងអស់នេះជាហេតុធ្វើឱ្យការ វិវត្តនៃបច្ចេកវិទ្យាក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកមានភាពរឹងមាំ និងរីកចម្រើនលឿនបំផុត។ ការណ៍នេះ បានរួម ចំណែកយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការកសាង ក៏ដូចជាអភិវឌ្ឍន៍នូវបច្ចេកវិទ្យា FinTech ដើម្បីអាចបំពេញនូវ តម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់គេបាន។

➔ **Tech-Savvy Consumers**៖ ជាទូទៅប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងអាមេរិកគឺជាអ្នកទទួលយក និងប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងយល់ដឹងច្រើនទៅលើការវិវត្តថ្មីៗនៃបច្ចេកវិទ្យា ដែលនេះបានជួយជំរុញឱ្យ មានការទទួលយកនូវដំណោះស្រាយ FinTech បានឆាប់រហ័ស ដូចជា វត្តមាននៃធនាគារចល័ត កាបូបឌីជីថល និងការផ្តល់ប្រាក់កម្ចីតាមអ៊ីនធឺណិត។

➔ **Venture Capital Funding**៖ សហរដ្ឋអាមេរិកទាក់ទាញការវិនិយោគទុន និងការបណ្តាក់ទុន ច្រើននៅក្នុងវិស័យ FinTech ដែលបានផ្តល់នូវឱកាសជាច្រើនសម្រាប់ធុរកិច្ចថ្មីជាមួយនឹងធនធាន ចាំបាច់ ដើម្បីធ្វើការច្នៃប្រឌិត និងរិះរកដំណោះស្រាយ។ ទន្ទឹមនេះ ក្រុមហ៊ុន Venture Capital និងវិនិយោគិនធំៗនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិកមានភាពសកម្មខ្លាំងក្នុងការចូលរួមក្នុងការផ្តល់មូលនិធិ ដល់ការបណ្តាក់ទុននៅក្នុង FinTech ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យសហរដ្ឋអាមេរិក ជាប្រទេសមួយដែល បានបង្កើតថ្នាល FinTech ច្រើន និងមានភាពលឿនល្បាញបំផុត។

➤ **ទីផ្សារធំ និងចម្រុះ**

➔ សហរដ្ឋអាមេរិកជាប្រទេសមួយដែលមានចំនួនប្រជាជនច្រើន និងចម្រុះជាតិសាសន៍ ដែលនេះ បានផ្តល់នូវទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន FinTech ក្នុងការផ្តល់សេវាកម្ម និង បានលើកទឹកចិត្តឱ្យក្រុមហ៊ុននានាព្យាយាមបង្កើតនូវដំណោះស្រាយ ដែលស្របតាមតម្រូវការ អ្នកប្រើប្រាស់ផ្សេងៗ។ ស្របជាមួយចំនួនប្រជាជនច្រើន និងចម្រុះ សហរដ្ឋអាមេរិកជាប្រទេស ដែលមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីអាជីវកម្មធំធេងដែរ ដែលអាជីវកម្មទាំងនេះគិតចាប់ពីសហគ្រាសខ្នាត តូចរហូតដល់សាជីវកម្មធំ ជាហេតុធ្វើឱ្យមានការជំរុញការវិវត្តនៃការស្វែងរកដំណោះស្រាយ B2B FinTech។

► **ការចូលរួមពីរដ្ឋាភិបាល**

រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកគាំទ្របច្ចេកវិទ្យា FinTech តាមរយៈគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្សេងៗ ដូចជា ការបង្កើតក្របខណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិ និងកម្មវិធីផ្សេងៗដែលត្រូវបានរចនាឡើង ដើម្បីជំរុញការបង្កើតថ្មី ធានាការការពារអ្នកប្រើប្រាស់ និងលើកកម្ពស់ការរួមបញ្ចូលផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ទាំងនេះគឺជាវិធីសំខាន់ៗ មួយចំនួនដែលរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកបានគាំទ្រដល់វិស័យ FinTech៖

● **ចូលរួមពីរដ្ឋាភិបាល**

➔ **បទប្បញ្ញត្តិគាំទ្រ៖** ទីភ្នាក់ងារ ដូចជា ការិយាល័យការពារហិរញ្ញវត្ថុអ្នកប្រើប្រាស់ (CFPB) និង ការិយាល័យត្រួតពិនិត្យរូបិយប័ណ្ណ (OCC) ផ្តល់ការណែនាំ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលលើកទឹកចិត្តដល់ ការច្នៃប្រឌិត FinTech ព្រមទាំងធានាឱ្យបាននូវការការពារអ្នកប្រើប្រាស់ទៀតផង។ ជាក់ស្តែង ដូចជា OCC បានផ្តល់នូវការណែនាំធម្មនុញ្ញធនាគារជាតិ (National Banking Charters) ដែល មានគោលបំណងពិសេសសម្រាប់ក្រុមហ៊ុន FinTech។

➔ **បទប្បញ្ញត្តិ Sandboxes៖** រដ្ឋ ដូចជា Arizona និង Wyoming បានអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិ Sandboxes សម្រាប់ FinTech ដែលអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមហ៊ុននានាសាកល្បងផលិតផល និងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតនៅក្នុងបរិយាកាសដែលបានគ្រប់គ្រងជាមួយនឹងបទប្បញ្ញត្តិដែលមាន ការបន្ធូរបន្ថយ ដែលនេះបានជួយក្រុមហ៊ុន FinTech អាចធ្វើការកែលម្អខ្លួន និងអាចធានាការ អនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិសំខាន់ៗ។

● **កម្មវិធី និងគំនិតផ្តួចផ្តើមដែលគាំទ្រដោយរដ្ឋាភិបាល**

➔ **ការិយាល័យនវានុវត្តន៍៖** ទីភ្នាក់ងារនិយ័តកម្មជាច្រើន រួមទាំងគណៈកម្មការមូលបត្រ (SEC) និង គណៈកម្មការពាណិជ្ជកម្មអនាគតទំនិញ (CFTC) បានបង្កើតការិយាល័យដែលជំរុញដល់ការ ច្នៃប្រឌិត FinTech ។ ការិយាល័យទាំងនេះផ្តល់ធនធាន ការគាំទ្រ និងការណែនាំដល់ការចាប់ផ្តើម អាជីវកម្ម FinTech ។

➔ **FinHub៖** គឺជាមជ្ឈមណ្ឌលយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ SEC សម្រាប់ការច្នៃប្រឌិត និងបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានគោលបំណងផ្តល់ធនធានសម្រាប់ការចូលរួមក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលទាក់ទងនឹង FinTech រួមមាន Blockchain ទ្រព្យសកម្មឌីជីថល និងវេទិកាវិនិយោគតាមអ៊ីនធឺណិតជាដើម។

● **កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងភាពជាដៃគូ**

➔ **ភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន៖** រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកគិតគូរយ៉ាងខ្លាំងលើ ការជំរុញកិច្ចសហការរវាងក្រុមហ៊ុន FinTech, ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុបែបប្រពៃណី និងស្ថាប័ននិយ័តកម្ម ដើម្បីបង្កើតប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលមានតុល្យភាពក្នុងការគាំទ្រការច្នៃប្រឌិត បង្កើតដំណោះស្រាយថ្មី ដែលអាចបម្រើដល់សាធារណជន ជាពិសេសអ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យកាន់តែមានភាពងាយស្រួល និង កាន់តែមានសុវត្ថិភាព។ ទន្ទឹមនេះ រដ្ឋាភិបាលក៏បានលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការបង្កើតជាវេទិកា និង

មធ្យោបាយផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ជ្រាបការយល់ដឹងដល់អតិថិជនគោលដៅ ជាក់ស្តែងស្ថាប័ននិយ័តកម្ម តែងតែចូលរួមជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងឧស្សាហកម្មនេះតាមរយៈការចូលរួម និងបង្កើតជាវេទិកា សិក្ខាសាលា និងក្រុមប្រឹក្សា ដើម្បីបន្តធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើនិន្នាការ និងបញ្ហាប្រឈមដែលកំពុង កើតមាននៅក្នុងវិស័យ FinTech ។

● **ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍**

➔ **ការចូលប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ៖** រដ្ឋាភិបាលផ្តល់នូវការចូលប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយក្រុមហ៊ុន FinTech ដើម្បីជំរុញនូវការ អភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ។ ជាឧទាហរណ៍ គំនិតផ្តួចផ្តើមធនាគារបើកចំហ (Open Banking) ដោយ លើកទឹកចិត្តឱ្យស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុចែករំលែកទិន្នន័យអតិថិជន (ដោយមានការយល់ព្រម) ជាមួយ ក្រុមហ៊ុន FinTech ដើម្បីជំរុញការបង្កើតថ្មីក្នុងសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។

➤ **ប្រទេសកម្ពុជា**

នៅក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយសំខាន់ៗ, ផែនទីអភិវឌ្ឍន៍ និងបានកំណត់នៅក្នុងផែនការសកម្មភាពសំខាន់ៗជាច្រើន សម្រាប់ជួយជំរុញការ ធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលក្នុងបរិបទកម្ពុជា។ ក្នុងនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការចាត់ទុកបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ថាជាបច្ចេកវិទ្យាអាទិភាពមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជំរុញសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលនៅកម្ពុជា ដោយបច្ចេកវិទ្យា នេះបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា ដោយបានផ្តល់ឱ្យនូវឱកាស និងដំណោះស្រាយនានា សម្រាប់អ្នកប្រើប្រាស់ និងម្ចាស់អាជីវកម្ម។ នាពេលបច្ចុប្បន្នសម្រាប់កម្ពុជា វិស័យហិរញ្ញវត្ថុមានការអភិវឌ្ឍគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដោយយោងតាមរបាយការណ៍របស់ធនាគារជាតិ នៃកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០២៣ បានបង្ហាញថា ការទូទាត់តាមរយៈប្រព័ន្ធឌីជីថលនៅកម្ពុជាសម្រេចបានក្នុង រង្វង់ទឹកប្រាក់ប្រមាណជា **១,៨ប៊ីលានរៀល** និង **៤៩២ប៊ីលានដុល្លារ** ដែលចំនួននៃការទូទាត់នេះ កើនឡើង **៦០០លានដង** បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០២២។

➤ **កត្តាជំរុញសំខាន់ៗនៃការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា**

យោងតាមរបាយការណ៍របស់ **Mekong Business Initiative** ដែលបានសិក្សាពីការរីកចម្រើន នៃបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជាបានបង្ហាញថា កំណើននៃចំនួនប្រជាជនដែលចាប់យកការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនៅកម្ពុជា ជាពិសេសពីសំណាក់ប្រជាជនដែលមានវ័យក្មេង, ភាពប្រសើរឡើងនៃ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៃការតភ្ជាប់នៅក្នុងប្រទេស, កំណើននៃការតភ្ជាប់ប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតរបស់ប្រជាជន ក៏ដូចជាកំណើននៃការជាវទូរសព្ទចល័ត និងការប្រើប្រាស់ស្មាតហ្វូនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកត្តាដែល រួមចំណែកក្នុងការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយឡែក ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បានលើកឡើង នូវកត្តាសំខាន់ៗចំនួន ២ ដែលរួមចំណែកក្នុងការជំរុញការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ គឺការកើតឡើង នូវការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធឌីជីថលក្នុងស្រុក និងសេវាកម្មផ្ទេរប្រាក់ឆ្លងប្រទេស។ ការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធ

ឌីជីថលក្នុងស្រុក តាមរយៈការប្រើប្រាស់នូវកាបូបអេឡិចត្រូនិក (E-Wallet) និងការទូទាត់តាម QR កូដកំពុងទទួលបានប្រជាប្រិយភាពក្នុងចំណោមប្រជាជនកម្ពុជា ដោយធនាគារ ដូចជា ABA, អេស៊ីលីដា និងវីងជាដើម បានក្លាយជាតួអង្គសំខាន់ក្នុងការជំរុញការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធឌីជីថលក្នុងស្រុក ដោយបានធ្វើការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធទូទាត់ឌីជីថល និងបានបញ្ចូលនូវមុខងារសំខាន់ៗជាច្រើន ដែលបានរួមចំណែកក្នុងការជំរុញនូវការធ្វើអាជីវកម្មក្នុងស្រុក។ គិតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន មានស្ថាប័នធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងស្រុកប្រមាណជា ៧០ស្ថាប័ន បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធទូទាត់ឌីជីថលរបស់ខ្លួន។ បន្ថែមពីនេះ សេវាកម្មផ្ទេរប្រាក់ឆ្លងប្រទេស ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាកត្តាមួយជំរុញនូវការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធឌីជីថលនៅកម្ពុជា ដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រជាជនដែលធ្វើការចំណាកស្រុកអាចធ្វើការផ្ញើប្រាក់ត្រលប់មកផ្ទះ ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងចំណាយតិច។ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានចាត់ទុកថា ការផ្ទេរប្រាក់ឆ្លងប្រទេសដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ជាពិសេសជួយដល់សេដ្ឋកិច្ចប្រជាជនដែលរស់នៅនៅតំបន់ជនបទ និងតំបន់ដែលមានការអភិវឌ្ឍតិចតួច។

► **កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការជំរុញការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា**

រាជរដ្ឋាភិបាលបានទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់ៗ និងភាពចាំបាច់ក្នុងការជំរុញការចាប់យកនូវបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងបានព្យាយាមយ៉ាងសកម្មក្នុងការគាំទ្រដល់ការរីកចម្រើននៃបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា ដោយបានបង្កើតគណៈកម្មាធិការពាក់ព័ន្ធ និងសកម្មភាពយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗជាច្រើន។ បន្ថែមពីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានអនុវត្តន៍នូវគម្រោងគំរូផ្សេងៗ និងបានបន្តរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដល់សាធារណជនទូទៅ និងនៅតាមស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិផងដែរ។ ដើម្បីធានានូវការអនុវត្តសកម្មភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ និងផែនការសកម្មភាពសំខាន់ៗមួយចំនួន រួមមាន៖

● **គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣ - ២០២៨**

រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការចាត់ទុកថាការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុជាការរួមចំណែកជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចថ្មី, លើកកម្ពស់សុខុមាលភាពរបស់អ្នកប្រើប្រាស់នៃសង្គមឆ្លាត ក៏ដូចជាបង្កើនផលិតភាពពិពិធភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃវិស័យផ្សេងទៀត តាមរយៈការជួយលើកកម្ពស់ការទទួលបាន និងការប្រើប្រាស់សេវា និងផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយគុណភាព, រក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុព្រមទាំងការជំរុញការអភិវឌ្ឍ និងនវានុវត្តន៍ឧស្សាហកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានសម្រេចដាក់ចេញនូវ «គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣ - ២០២៨» ដែលជាការឆ្លើយតបនឹង ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា ២០២១ - ២០៣៥ ដែលមានចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែង “អភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការលើកកម្ពស់បរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុ រក្សាស្ថិរភាពវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងការជំរុញនវានុវត្តន៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីចាប់យកអត្ថប្រយោជន៍ជាអតិបរមាពីបរិវត្តកម្មឌីជីថលក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្តល់កាលានុវត្តភាពដល់គ្រប់

តួអង្គ សំដៅរួមចំណែកជំរុញសម្ភារៈនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជាដ៏រស់រវើក។
«គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣ - ២០២៨» មានគោលបំណងអភិវឌ្ឍ
ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុរស់រវើក តាមរយៈការអភិវឌ្ឍបរិស្ថានគោលនយោបាយអំណោយផល,
ការអភិវឌ្ឍថ្នាលឌីជីថលគ្រឹះ, ការជំរុញការប្រើប្រាស់ និងការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាគាំទ្រ និងការជំរុញ
ការអភិវឌ្ឍ និងនវានុវត្តន៍សកម្មភាពបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវច្រកទទួលសេវា
ហិរញ្ញវត្ថុ, ភាពជឿទុកចិត្ត និងគុណភាពជីវិតរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងយុគសម័យឌីជីថល។

● **ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា ២០២១ - ២០៣៥**

រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវ **ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា
២០២១ - ២០៣៥** ដែលជាក្របខណ្ឌរយៈពេលវែងសំដៅជំរុញ និងតម្រង់ទិសបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅ
កម្ពុជាឱ្យទទួលបានជោគជ័យ តាមរយៈការកំណត់ និងការអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយ ដែល
ឆ្លុះបញ្ចាំង និងឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នរបស់កម្ពុជា និងស្របតាមនិន្នាការតំបន់ និងសកល
ជាមួយនឹងចក្ខុវិស័យក្នុងការកសាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលរស់រវើក តាមរយៈការរៀបចំមូលដ្ឋានគ្រឹះ
ជំរុញការទទួលយក និងបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅក្នុងគ្រប់តួអង្គសង្គម ទាំងរដ្ឋ ទាំងពលរដ្ឋ ទាំងធុរជន
ដើម្បីជំរុញសម្ភារៈកំណើនសេដ្ឋកិច្ចថ្មី និងលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពសង្គម តាមគន្លងប្រក្រតីភាពថ្មី។
ដូច្នេះ សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថល ដែលនឹងជ្រាបចូលស្ទើរគ្រប់កោសិកានៃសង្គម
និងគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្ដោតការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
ឌីជីថលលើទិដ្ឋភាព ៣ធំៗ ដែលរួមមាន ការតភ្ជាប់ឌីជីថល, ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ និង
ប្រព័ន្ធទូទាត់សងប្រាក់ឌីជីថល, និងឡូហ្សីស្តិក និងការដឹកជញ្ជូនគោលដៅចុងក្រោយ។ ក្នុងនោះ សម្រាប់
ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រព័ន្ធទូទាត់សងប្រាក់ឌីជីថល រាជរដ្ឋាភិបាល
គ្រោងនឹងបន្តធ្វើទំនើបកម្មហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រព័ន្ធទូទាត់សងប្រាក់ ដូចជា ប្រព័ន្ធធនាគារអនឡាញ
និងប្រព័ន្ធបាគងជាដើម។

● **គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជា ២០២២ - ២០៣៥**

រាជរដ្ឋាភិបាល បានចាត់ទុកការកសាងរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលគឺជារបៀបវារៈសំខាន់ក្នុងការជំរុញ
កំណែទម្រង់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការបង្កើតនូវបរិយាកាសអំណោយផល
ដល់ការជំរុញការវិនិយោគ និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមប្រកបដោយបរិយាបន្ន។ រាជរដ្ឋាភិបាល
បានដាក់ចេញនូវចក្ខុវិស័យគោលដៅលាក់គឺការកសាងរដ្ឋាភិបាលឌីជីថល ដើម្បីលើកកម្ពស់គុណ
ភាពជីវិតនិងទំនុកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការបម្រើសេវាសាធារណៈឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរ។ **ក្របខណ្ឌ
គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជា ២០២២ - ២០៣៥** បានកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រចំនួន ១០
និងសកម្មភាពអាទិភាពចំនួន ៨៣ ហើយយុទ្ធសាស្ត្រទី ២ ក្នុងចំណោមយុទ្ធសាស្ត្រទាំង ១០ ផ្ដោត
សំខាន់លើការរៀបចំ និងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រព័ន្ធទូទាត់សងប្រាក់ឌីជីថលសម្រាប់សេវា

សាធារណៈ តាមរយៈការតភ្ជាប់ និងការប្រើប្រាស់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធច្រកទ្វារទូទាត់សងប្រាក់ថ្នាក់ជាតិ ក្នុងគោលបំណងធានាប្រសិទ្ធភាព សុវត្ថិភាព ភាពងាយស្រួល និងភាពជឿទុកចិត្តខ្ពស់លើការទូទាត់ សងប្រាក់សម្រាប់សេវាសាធារណៈ និងសេវាផ្សេងៗទៀតរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

● **ប្រព័ន្ធទូទាត់បាគង (Bakong)**

នៅឆ្នាំ២០២០ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទូទាត់បាគង ដែលជាប្រព័ន្ធមួយប្រៀបដូចជាផ្ចឹងខ្នងនៃប្រព័ន្ធទូទាត់ ដែលអាចឱ្យអតិថិជនធ្វើប្រតិបត្តិការភ្លាមៗជាអេឡិចត្រូនិក ដូចជា ការទូទាត់ ផ្ទេរប្រាក់ ដាក់ប្រាក់ និងដកប្រាក់ កាន់តែមានភាពងាយស្រួល ឆាប់រហ័ស កាត់បន្ថយ ចំណាយថ្លៃប្រតិបត្តិការ និងមានសុវត្ថិភាពខ្ពស់។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងបរិការណ៍ប្រទេសកំពុងទទួល រងវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលតម្រូវការទូទាត់អេឡិចត្រូនិកកំពុងមានការកើនឡើង ការដាក់ឱ្យដំណើរការ ជួរការប្រព័ន្ធបាគង នឹងជួយគាំពារដល់សុខុមាលភាពសង្គម និងទប់ស្កាត់ការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ ជាពិសេសរួមចំណែកស្រោចស្រង់សេដ្ឋកិច្ចជាតិឡើងវិញ តាមរយៈការសម្រួលការទូទាត់ជាអេឡិចត្រូនិក ពីបុគ្គលម្នាក់ទៅបុគ្គលម្នាក់ដោយពុំប៉ះពាល់សាច់ប្រាក់ដោយផ្ទាល់។ ការដាក់ឱ្យដំណើរការប្រព័ន្ធបាគង គឺជាជោគជ័យមួយទៀតដែលធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាសម្រេចបានក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធទូទាត់ ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុនាពេលបច្ចុប្បន្ន ព្រមទាំង រួមចំណែកក្នុងការជំរុញសេដ្ឋកិច្ចឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលស្របតាមបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី៤ និង បរិបទសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលក្នុងតំបន់។ ទន្ទឹមនេះ ប្រព័ន្ធបាគងនឹងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការលើកកម្ពស់ ប្រតិបត្តិការឆ្លងគ្រឹះស្ថាន (Interoperability) និងជំរុញបរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ដូចជាផ្តល់លទ្ធភាព សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការភ្ជាប់ប្រព័ន្ធទូទាត់ជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់ដើម្បីសម្រួលការផ្ទេរប្រាក់ និងការទូទាត់ពាណិជ្ជកម្មឆ្លងប្រទេស។ គិតត្រឹមដំណាច់ឆ្នាំ២០២៣ ប្រព័ន្ធបាគងបានសម្រួលដល់ ប្រតិបត្តិការទូទាត់ចំនួនជាង ២០០លានប្រតិបត្តិការ ក្នុងនោះ ៦៨លានប្រតិបត្តិការជាប្រាក់រៀល និង ១៣២លានប្រតិបត្តិការជាប្រាក់ដុល្លារ ខណៈទំហំប្រាក់ទូទាត់ជាប្រាក់រៀលមានជាង ៨០ទ្រីលានរៀល និងជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកជាង ៥៣ប៊ីលានដុល្លារ។

VII. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

បច្ចេកវិទ្យា FinTech មានដំណើរវិវត្តន៍តាំងពីយូរណាស់មកហើយ ពោលគឺចាប់តាំងពីទសវត្សរ៍ ទី ១៩ មកម៉្លេះ ហើយមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន គេស្គាល់បច្ចេកវិទ្យា FinTech ថាជាការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា សម្រាប់ការធ្វើការកែលម្អ និងស្វ័យប្រវត្តិកម្មនៃការបញ្ជូន និងការប្រើប្រាស់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។ បច្ចេកវិទ្យានេះផ្តល់ឱ្យអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ដូចជា កាត់បន្ថយការចំណាយ, ងាយស្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់, ជួយឱ្យការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និងជួយបង្កើន បរិយាបន្នហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងប្រទេសជាដើម។ ដោយមើលឃើញពីអត្ថប្រយោជន៍ទាំងអស់នេះ បានធ្វើ ឱ្យប្រទេសជាច្រើនលើសកលលោកមានការចាប់អារម្មណ៍លើការជំរុញបច្ចេកវិទ្យានេះបន្ថែមទៀត

ក្នុងនោះក៏មានប្រទេសសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលអាចចាត់ទុកថាជាប្រទេសនាំមុខក្នុងវិស័យបច្ចេកវិទ្យា ហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ទើបរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវក្រប ខណ្ឌគោលនយោបាយ និងផែនការសកម្មភាពសំខាន់ៗមួយចំនួន ដូចជា **គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍ បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣ - ២០២៨**, **ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថល កម្ពុជា ២០២១ - ២០៣៥**, **គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជា ២០២២ - ២០៣៥** និង**ការ បង្កើតនូវប្រព័ន្ធទូទាត់បាកុង (Bakong)** ជាដើម។ ដូច្នេះ បច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ ណាស់ក្នុងការរួមចំណែកជំរុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម និងជំរុញការធ្វើបរិវត្តកម្មនៅក្នុង ប្រទេស។

ឯកសារយោង

- Different Types of FinTech, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://enterslice.com/learning/FinTech/types/>
- What are the types of FinTech? What's worth knowing?, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១២ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១, ចូលអានថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://binarapps.com/what-are-the-types-of-FinTech-whats-worth-knowing/>
- Types of Financial Technology (FinTech) Companies, ចូលអានថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.sanctionsanner.com/blog/types-of-FinTech-companies-848>
- RegTech, ចូលអានថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://binarapps.com/what-are-the-types-of-FinTech-whats-worth-knowing/>
- FinTech vs. Digital Banking. What is the Difference?, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចូលអានថ្ងៃទី១៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣, <https://lqdfinance.com/insights/the-difference-between-digital-banking-and-FinTech/>
- Difference Between FinTech and Digital Banking, ចូលអានថ្ងៃទី១៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣, <http://www.differencebetween.net/technology/difference-between-FinTech-and-digital-banking/>
- Key Factors Leading to the Rise of FinTech, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.linkedin.com/pulse/key-factors-leading-rise-FinTech-julia-morrongiello/>
- 5 factors driving the rise of FinTech in the financial services industry, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.tradefinanceglobal.com/posts/5-factors-driving-rise-FinTech-financial-services-industry/#:~:text=The%20advancements%20in%20digital%20technologies,the%20emergence%20of%20FinTech%20companies.>
- The Impact of COVID-19 on FinTech and Its Long-Term Effects, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.financemagnates.com/FinTech/payments/the-impact-of-covid-19-on-FinTech-and-its-long-term-effects/>
- Top 5 Industries that Could Benefit from FinTech solutions in 2023, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.fundingoo.com/top-5-industries-that-could-benefit-from-FinTech-solutions-in-2023/>
- FinTech Benefits in 2024 (for Startups, Businesses & Consumers), ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.makeitsimple.co.uk/blog/benefits-of-FinTech>
- How FinTech is Enhancing Growth in Healthcare Industry, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.cogneesol.com/blog/FinTech-is-enhancing-growth-in-healthcare/>
- The Role of FinTech in E-commerce Payment Solutions, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី១៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.linkedin.com/pulse/role-FinTech-e-commerce-payment-solutions-thefinrate-q9ffc/>

- E-Commerce and FinTech – A Perfect Combination, ចូលអានថ្ងៃទី១៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.tatvasoft.com/outsourcing/2022/01/FinTech-and-e-commerce.html>
- Why Financial Technology Is the Driving Force of eCommerce, ចូលអានថ្ងៃទី១៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.trevipay.com/resource-center/news-insights/why-financial-technology-is-the-driving-force-of-ecommerce/>
- FinTechs: A new paradigm of growth, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/FinTechs-a-new-paradigm-of-growth>
- FinTech and the Future of Finance, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.worldbank.org/en/publication/FinTech-and-the-future-of-finance>
- FinTech Laws and Regulations USA 2023-2024, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://iclg.com/practice-areas/FinTech-laws-and-regulations/usa#:~:text=Both%20the%20OCC%20and%20the,developed%20a%20Strategic%20Hub%20for>
- Regulatory Sandboxes: How They Are Helping FinTech Innovate Safely, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.planetcompliance.com/regulatory-sandboxes-how-they-are-helping-FinTech-innovate-safely/>
- What are the Benefits of FinTech?, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.tatvasoft.com/outsourcing/2021/07/advantages-of-FinTech.html>
- 7 Benefits of FinTech for Business and Modern Society, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.alphajwc.com/en/benefits-of-FinTech/>
- Top Benefits of Using FinTech Apps for Businesses, ចេញផ្សាយខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.nelito.com/blog/top-benefits-of-using-FinTech-apps-for-businesses.html>
- On FinTech and financial inclusion, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២១, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://blogs.worldbank.org/en/psd/FinTech-and-financial-inclusion>
- Financial Inclusion: Definition, Examples, and Why It's Important, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-inclusion.asp#:~:text=How%20Does%20Financial%20Inclusion%20Benefit,job%20creation%20and%20improved%20productivity.>
- How FinTech Is Driving Change And Five Benefits For Consumers, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.forbes.com/sites/kalinabryant/2024/05/06/how-FinTech-is-driving-change-and-five-benefits-for-consumers/>
- Revenue of FinTech industry worldwide from 2017 to 2023, with forecasts from 2024 to 2028,

ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://www.statista.com/statistics/1384016/estimated-revenue-of-global-FinTech/#:~:text=In%202023%2C%20the%20total%20revenue,billion%20U.S.%20dollars%20in%202028.>

- Global FinTech investment collapses in 2023, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://www.thebanker.com/Global-FinTech-investment-collapses-in-2023-1707725810>
- Largest FinTech Companies 2024, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៤, ចូលអានថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://courses.cfte.education/ranking-of-largest-FinTech-companies/>
- FinTech in Cambodia: An overview, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://cambodia.acclime.com/insight/FinTech-overview/>
- Cambodia Charts 1.8b Digital Payments, Valued at \$492b in 2023, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី០១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://kiripost.com/stories/cambodia-charts-18b-digital-payments-valued-at-492b-in-2023>
- Cambodia's fledgling FinTech policy aims to bring more investments, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២២ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://www.khmertimeskh.com/501380193/cambodias-fledgling-FinTech-policy-aims-to-bring-more-investments/>
- Report on Financial Technology (FinTech) in Cambodia, ចូលអានថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, https://www.nbc.gov.kh/download_files/others/2_FinTech-in-Cambodia-Presentation-V.1.pdf
- គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា ២០២៣-២០២៨, ចេញផ្សាយខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអាន ថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <http://ttri.moc.gov.kh/kh/គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍបច្ចេក/>
- ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា ឆ្នាំ២០២១-២០៣៥, ចេញផ្សាយខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១, ចូលអានថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <http://ttri.moc.gov.kh/kh/ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋ/>
- គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជីថលកម្ពុជា២០២២-២០៣៥, ចេញផ្សាយខែមករា ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី២៣ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <http://ttri.moc.gov.kh/kh/គោលនយោបាយរដ្ឋាភិបាលឌីជ/>
- ប្រព័ន្ធបាគង បាន និងកំពុងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ជាប្រព័ន្ធទូទាត់ជាតិ, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://economy.ams.com.kh/finance/news/bakong-system-has-been-playing-an-important-role-as-a-national-payment-system/>
- 2022 Cryptocurrency Recap: What happened and lessons learned, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://medium.com/coinmonks/2022-cryptocurrency-recap-what-happened-and-lessons-learned-798cc13b1ba5>
- Countries Which Allow Cryptocurrency As Legal Payment Method, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://b2binpay.com/en/countries-which-allow-cryptocurrency-as-legal-payment-method/>

- FinTech Global, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://FinTech.global>
- Pulse of FinTech biannual analysis of global FinTech funding, ចូលអានថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនាឆ្នាំ២០២៤, <https://kpmg.com/xx/en/home/industries/financial-services/pulse-of-FinTech.html>
- Evolution of FinTech: The 5 Key Eras, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី២៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.e-zigurat.com/en/blog/evolution-of-FinTech/>
- Growth of FinTech, ចេញផ្សាយថ្ងៃទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២, ចូលអានថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤, <https://www.linkedin.com/pulse/growth-FinTech-pulkit-mehrotra/>

- កម្ពុជា ៤.០ - Cambodia 4.0
- កម្ពុជា ៤.០ Cambodia 4.0
- កម្ពុជា ៤.០ - Cambodia 4.0
- កម្ពុជា ៤.០ - Cambodia 4.0

- www.cambodia4point0.org
- [cambodia_4.0](https://www.instagram.com/cambodia_4.0)
- កម្ពុជា ៤.០ - Cambodia 4.0
- Cambodia 4.0 Center

